

Státní ceny

Ceny Ministerstva kultury

Státní cena za literaturu

Státní cena za překladatelské dílo

Ceny Ministerstva kultury za přínos v oblastech divadla,
hudby, výtvarného umění a architektury

Ceny Ministerstva kultury za přínos oblasti
kinematografie a audiovizí

Vážené dámy, vážení pánové,

srdečně zdravím letošní laureáty ve všech oborech a doufám, že pandemické provizorium, které začalo loni na jaře, už definitivně končí – a že česká kultura, její literatura, divadlo, hudba, výtvarné umění, architektura i film, znovu nabere poztrácenou sílu a rozvine naplno svůj jedinečný potenciál.

PhDr. Lubomír Zaorálek
ministr kultury

Státní cena za literaturu Miloslav Topinka

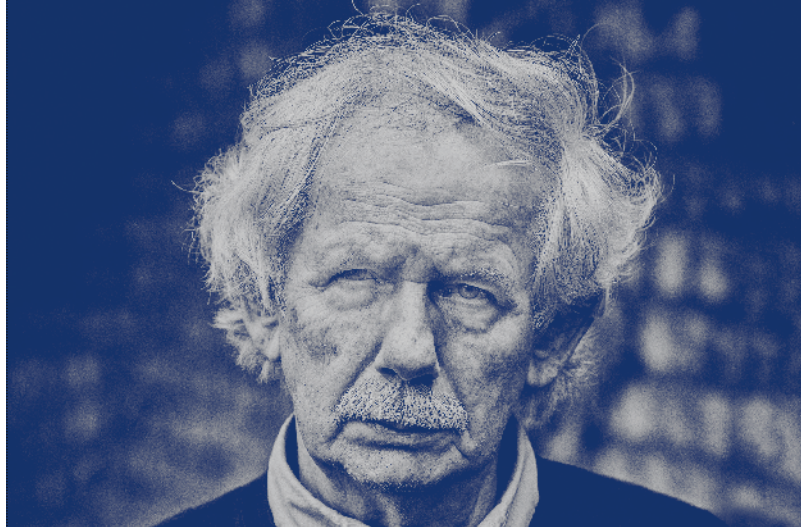
za výjimečné dílo
básnické a esejistické

Narozen 1945 v Novém Etyнку. Básník, esejista, editor, překladatel, autor knížek pro děti. Vystudoval psychologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V roce 1968 se zúčastnil studentské Expedice Lambaréné po čtrnácti zemích Afriky. Vystoupil na Kilimandžáro, projel celou Saharu. V letech 1968–1969 redaktor *Sešitů pro literaturu a diskusi*. Za normalizace vystřídal různá zaměstnání, v letech 1980–1987 pracoval v marocké firmě v Casablance. V básni je vynalézavým experimentátorem, v eseji zdůrazňuje vztah mezi životem a dílem. Jeho erbovním autorem je Arthur Rimbaud (jemuž věnoval monografii *Vedle mne jste všichni jenom básníci*, 1995, 2020); za klíčový pro svou poezii (shrnutou pod názvem *Probouzení*, 2015) bere motiv trhliny, kterou proniká světlo. Laureát Ceny Jaroslava Seiferta (2003; za sbírku *Trhlina*, 2002) a Ceny F. X. Šaldy (2008; za soubor esejů z let 1966–2006 *Hadí kámen*, 2008).

Cena se uděluje od roku 1995 v návaznosti na tradici první republiky (ustavena 1920). Je určena k ohodnocení buď významného původního díla české literatury, nebo dosavadní literární tvorby. Státní cena za literaturu se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

1995 **Ivan Diviš**
1996 **Emil Juliš**
1997 **Milan Jankovič**
1998 **Vladimír Macura**
1999 **Josef Škvorecký**
2000 **Karel Šiktanc**
2001 **Věroslav Mertl**
2002 **Květa Legátová**
2003 **Petr Kabeš**
2004 **Pavel Brycz**
2005 **Edgar Dutka**
2006 **Vladimír Körner**
2007 **Milan Kundera**
2008 **Ludvík Vaculík**
2009 **Zdeněk Rotrekl**
2010 **Antonín Bajaja**
2011 **Daniela Hodrová**
2012 **Ivan Wernisch**
2013 **Petr Hruška**
2014 **Patrik Ouředník**
2015 **Pavel Šrut**
2016 **Petr Král**
2017 **Jáchym Topol**
2018 *cena nebyla předána*
2019 **Karol Sidon**
2020 **Michal Ajvaz**

Státní cena za překladatelské dílo Alena Morávková

za celoživotní dílo

Narozena 1935 v Hradci Králové. Překladatelka, redaktorka, literární a divadelní historička a kritička, vysokoškolská pedagožka. Vystudovala ruštinu, ukrajinštinu, francouzštinu a teatrologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Jako redaktorka pracovala v Dilií a v Ústavu jazyků a literatur Československé akademie věd. Od roku 1972 je ve svobodném povolání. Překládá hlavně z ruštiny a ukrajinštiny, zaměřuje se na dramatickou tvorbu, klasickou i moderní ruskou prózu a teatrologickou literaturu. Je podepsána pod zhruba stovkou knižních překladů. Soustavnou pozornost pak věnuje – jako překladatelka, historička a teoretička – dílu Michaila Bulgakova (např. román *Mistr a Markétka*, 1969; monografie *Křížová cesta Michaila Bulgakova*, 1996).

Cena se uděluje od roku 1995. Je určena k ohodnocení buď významného literárního překladu z cizího jazyka do češtiny, nebo za dosavadní činnost v oblasti překladu literárních děl. Státní cena za překladatelské dílo se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 1995 **Josef Hiršal**
- 1996 **Ludvík Kundera**
- 1997 **Luba a Rudolf Pellarovi**
- 1998 **Jindřich Pokorný**
- 1999 **Lumír Čivrný**
- 2000 **Anna Valentová**
- 2001 **Jan Vladislav**
- 2002 **Jiří Pelán**
- 2003 **Dušan Karpatský**
- 2004 **Dušan Zbavítel**
- 2005 **Pavla Lidmilová**
- 2006 **František Fröhlich**
- 2007 **Antonín Přidal**
- 2008 **Jiří Stromšík**
- 2009 **Miroslav Jindra**
- 2010 **Oldřich Král**
- 2011 **Martin Hilský**
- 2012 **Vladimír Mikeš**
- 2013 **Vratislav J. Slezák**
- 2014 **Jiří Pechar**
- 2015 **Hanuš Karlach**
- 2016 **Pavel Dominik**
- 2017 **Eva Kondrysová**
- 2018 **Helena Stachová**
- 2019 **Anna Kareninová**
- 2020 **Blanka Stárková**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla **Hana Burešová**

**za moderní přístup
k dramatickému textu,
za vnitřně soudržné rozví-
jení vlastního režijního sty-
lu a za úspěšné umělecké
vedení ansámblového
divadla, ve kterém se svým
týmem dokázala oslovit
generačně různorodé
publikum**

Narozena 1959 v Praze. Vy-
studovala režii na Divadelní
fakultě Akademie múzických
umění v Praze. Po stáži v Čino-
herním klubu působila v Klubu
v Řeznické, v Divadle Jaroslava
Průchy a v Labyrintu. Od roku 1996
je kmenovou režisérkou Divadla
v Dlouhé, kde se jí společně
s ostatními členy uměleckého
vedení divadla, především režisé-
rem Janem Bornou a drama-
turgem Štěpánem Otčenáškem,
dlouhodobě dařilo a daří budo-
vat silný herecký soubor divadla
a žánrově pestrou tvorbou oslo-
vovat různorodé publikum napříč
generacemi. Z prostředků a po-
stupů tradičního i moderního
evropského divadla si Burešová
vytvořila výrazný režijní styl
a díky střídání žánrových poloh
nepodléhá její tvorba stereotypu.
Často inscenuje neotřelé či do-
sud neuvedené tituly, případně
vlastní adaptace nedivadelních
předloh. Pravidelně hostuje
v Městském divadle v Brně
a v Národním divadle v Praze. Tři-
krát získala Cenu Alfréda Radoka
a jednou Cenu divadelní kritiky
za nejlepší inscenaci roku.

Cena se uděluje od roku 2003
k ohodnocení výjimečných umě-
leckých tvůrčích nebo interpre-
tačních počinů, nebo za dlouho-
dobé umělecké zásluhy v oblasti
divadla. Nositelem ceny se může
stát fyzická nebo právnická
osoba. Cena se uděluje na návrh
poroty jmenované ministrem
kultury.

Laureáti

- 2003 **David Radok**
- 2004 **Otomar Krejča**
- 2005 **Jiří Suchý**
- 2006 **Ladislav Smoček**
- 2007 **Jan Antonín Pitínský**
- 2008 **Jan Borna**
- 2009 **Ivan Vyskočil**
- 2010 **Karel Kraus**
- 2011 **Jiří Kylián**
- 2012 **Pavel Šmok**
- 2013 **Ctibor Turba**
- 2014 **Adolf Scherl**
- 2015 **Jaroslav Vostrý**
- 2016 **Petr Oslzlý**
- 2017 **Petr Zuska**
- 2018 **Jan Schmid**
- 2019 **Jan Nebeský**
- 2020 **Tomáš Dvořák**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby

Čestmír Huňát

za celoživotní organizátorskou a osvětovou činnost, kterou zásadním způsobem přispěl a přispívá k rozvoji širokého spektra nekomerční hudby a které se věnoval již v dobách nesvobody, a to navzdory tehdejší perzekuci

Narozen 1950 v Praze. Po maturitě na gymnáziu vystudoval ČVUT, během normalizace pracoval v Metroprojektu. Od poloviny sedmdesátých let se angažoval v Jazzové sekci, která nezastupitelným způsobem seznamovala českou veřejnost s nezávislými a experimentálními proudy nejen jazzové, ale i rockové, improvizované, elektronické a soudobé klasické hudby. Jako člen jejího vedení byl v září 1986 spolu s dalšími zatčen, obviněn z nedovoleného podnikání a odsouzen. Ve své činnosti Huňát nepolevil ani po roce 1989; od počátku devadesátých let stojí v čele sdružení Unijazz, jež vydává kulturní měsíčník *Uni* a provozuje například festivaly Alternativa a Boskovice. Huňátovo nasazení je inspirativní a výsledky jeho práce nepřehlédnutelným způsobem spoluurčují kvalitu české nekomerční hudební scény.

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti hudby. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **Marek Kopelent**
- 2004 **Ivan Moravec**
- 2005 **Richard Novák**
- 2006 **Svatopluk Havelka**
- 2007 **Jiří Kout**
- 2008 **Zdeněk Šesták**
- 2009 **Milan Slavický**
- 2010 **Ilja Hurník**
- 2011 **Lubomír Dorůžka**
- 2012 **Zuzana Růžičková**
- 2013 **Jiří Černý**
- 2014 **Miloš Štědroň**
- 2015 **Ivana Loudová**
- 2016 **Jan Kouba**
- 2017 **Petr Kotík**
- 2018 **Luboš Sluka**
- 2019 **Jiří Chvála**
- 2020 **Jiří Tichota**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění **Adéla Matasová**

**za celoživotní uměleckou
a pedagogickou činnost,
především pak za vliv
na etablování interme-
diálních přístupů na české
umělecké scéně**

Narozena 1940 v Praze. Vystudovala Akademii výtvarných umění v Praze (Ateliér monumentální malby u Vladimíra Sychry). V roce 1968 absolvovala stipendijní pobyt ve Francii. Po roce 1989 nastoupila na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou, kde založila jeden z prvních ateliérů volné tvorby (Ateliér konceptuální a intermediální tvorby). Zároveň se stala vůbec první ženou-profesorkou volného umění v tehdejší Československu. Její pedagogický přístup je příkladem proměny vztahu učitele a studenta, kdy konzervativní pojetí výuky nahrazuje osobním dialogem. V současnosti patří mezi nejvýznamnější žijící představitelky českého poválečného umění. Od počátku ji zajímaly nejrůznější materiály, její tvorba vyniká monumentalitou a odvážnými intermediálními přesahy. Kontinuálně pracuje s prostorem, pohybem a zvukem. Aktivně vystavuje spolu se svými studenty, samostatně vystavovala například v Národní galerii nebo v Museu Kampa.

Cena se uděluje od roku 2003 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počinů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti výtvarného umění. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2003 **Jitka Válková**
- 2004 **Václav Boštík**
- 2005 **Adriena Šimotová**
- 2006 **Dalibor Chatrný**
- 2007 **Karel Malich**
- 2008 **Jan Kaplický**
- 2009 **Vladimír Kopecký**
- 2010 **František Skála ml.**
- 2011 **Leoš Válka**
- 2012 **Petr Wittlich**
- 2013 **Milan Grygar**
- 2014 **Stanislav Kolíbal**
- 2015 **Ludvík Hlaváček**
- 2016 **Charlotta Kotíková**
- 2017 **Jan Solpera**
- 2018 **Jana a Jiří Ševčíkovi**
- 2019 **Václav Cigler**
- 2020 **Květa Pacovská**

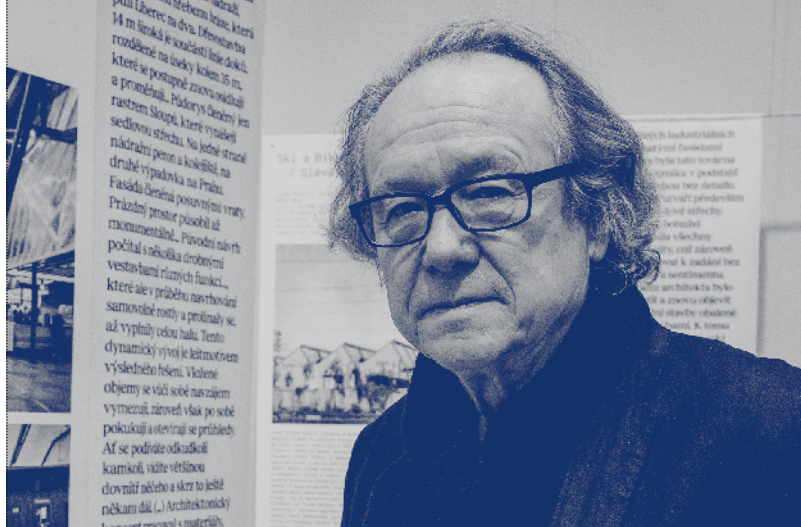

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury Benjamin Fragner

za iniciování a dlouhodobé vedení výzkumu průmyslového dědictví i odbornou popularizaci jeho výstupů

Narozen 1945 v Praze. Teoretik architektury a urbanismu. Absolvoval Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy, disertační práci obhájil v roce 1985. Je považován za průkopníka v oblasti péče o industriální architekturu. V roce 1986 založil Sekci ochrany průmyslového dědictví při Národním technickém muzeu v Praze. Ve druhé polovině 80. let inicioval a kurátoroval výstavy Urbanita 86, 88 a 90, které umožňovaly studentům, architektům a výtvarníkům svobodně prezentovat své návrhy proměn veřejného městského prostoru. V roce 2002 založil Výzkumné centrum průmyslového dědictví při pražské FA ČVUT, které se věnuje mapování zaniklých i existujících industriálních staveb. V rámci centra vznikla knižní řada Industriální topografie, byla vytvořena internetová mapa průmyslového dědictví, realizována bienální platforma Industriální stopy a dále řada výstav, konferencí a exkurzí.

FOTO: ARCHIV VCPD

Cena se uděluje od roku 2009 k ohodnocení výjimečných uměleckých tvůrčích nebo interpretačních počínů, nebo za dlouhodobé umělecké zásluhy v oblasti architektury. Nositelem ceny se může stát fyzická nebo právnická osoba. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2009 **Eva Jiříčková**
- 2010 **Alena Šrámková**
- 2011 **Miroslav Masák**
- 2012 **Emil Píkrýl**
- 2013 **Rostislav Švácha**
- 2014 **Ladislav Lábus**
- 2015 **Otakar Kuča**
- 2016 **Zdeňka Vydrová**
- 2017 **Věra Machoninová**
- 2018 **Růžena Žertová**
- 2019 **Ivan Kroupa**
- 2020 **Viktor Rudiš**

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovize **Zdeněk Svěrák**

FOTO: JIŘÍ CHLOUPEK

Narozen 1936 v Praze. Vystudoval Vysokou školu pedagogickou. Krátce učil, poté nastoupil do Československého rozhlasu. Byl jedním z tvůrců pořadu *Nealkoholická vinárna U Pavouka*, kde se poprvé objevila postava Járy Cimrmana. V roce 1967 spoluzaložil Divadlo Járy Cimrmana. Spolupracoval nejčastěji s Jaroslavem Uhlířem (písňe) a Ladislavem Smoljakem (filmy). V letech 1977 až 1991 pracoval jako scenárista ve Filmových studiích Barrandov. V roce 1985

napsal scénář k filmu *Vesničko má středisková* režiséra Jiřího Menzela, který získal nominaci na Oscara za nejlepší neanglicky mluvený film. Druhou oscarovou nominaci za film *Obecná škola* mu vynesla v roce 1991 spolupráce s jeho synem Janem. Jejich další společný film *Kolja* z roku 1996 tuto nominaci proměnil. Za svoji tvorbu získal dále řadu literárních a filmových ocenění, včetně Českého lva za mimořádný přínos české kinematografii.

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovize in memoriam **Ester Krumbachová**

Narozena 1923 v Brně. Výtvarnice, scénografka, kostýmní návrhářka, scenáristka, režisérka. Absolvovala brněnskou školu uměleckých řemesel. V šedesátých letech spolupracovala s mnoha režiséry české nové vlny, například s Věrou Chytilovou (*Sedmikrásky, Ovoce stromů rajských jíme*), Janem Němcem (*Mučedníci lásky, O slavnosti a hostech*) nebo Jaromilem Jirešem (*Valerie a týden divů*), ale i s dalšími, jako Karel Kachyňa (*Ucho*) a Otakar Vávra (*Kladivo na čarodějnice*). Za normalizace měla zákaz pracovat v oboru. Po pádu komunismu v devětaosmdesátém se k filmu vrátila. Zemřela v roce 1996. „Ester Krumbachová byla múza, jakási šedá eminence filmů ze šedesátých let,“ řekl o ní Jan Němec. „Byla talentovaná, psala, tvořila kostýmy a návrhy, ovlivnila nejen mě, ale i Věru Chytilovou. Otakar Vávra a Karel Kachyňa natočili své nejlepší filmy ve spolupráci s ní. Pozitivně ovlivnila český film.“

FOTO: LIBUŠE JARCOVÁKOVÁ

Cena se uděluje od roku 2009 k ohodnocení mimořádně významných výsledků či výjimečných uměleckých tvůrčích, interpretačních nebo technických počínů v procesu tvorby, výroby, šíření a uchovávání kinematografických a audiovizuálních děl, nebo za výzkumnou či propagační činnost v oblasti kinematografie a audiovize, nebo za dlouhodobé zásluhy v oblasti kinematografie a audiovize. Cenu lze udělit též in memoriam. Cena se uděluje na návrh poroty jmenované ministrem kultury.

Laureáti

- 2009 **Jiří Krejčík**
- 2010 **Břetislav Pojar,**
Karel Kachyňa
in memoriam
- 2011 **Jan Němec,**
Zdeněk Liška
in memoriam
- 2012 **Ladislav Helge,**
Jan Špáta
in memoriam
- 2013 **Vladimír Opěla,**
František Vlášek
in memoriam
- 2014 **Kristina Vlachová,**
Věra Chytilová
in memoriam
- 2015 **Drahomíra Vihanová,**
Miroslav Ondříček
in memoriam
- 2016 **František Filip,**
Elmar Klos in memoriam
- 2017 **Jaromír Kallista,**
Jiří Brdečka in memoriam
- 2018 **Hynek Bočan**
- 2019 **Jiří Menzel,**
Jaroslav Kučera in
memoriam
- 2020 **Eva Zaoralová,**
Miloš Forman in memoriam

Poroty

Státní cena za literaturu

Blanka Činátlová, literární historička, kritička
Leszek Engelking, bohemista, literární vědec, historik a překladatel
Anna Hrabáčková, Česká centra
Pavel Janoušek, literární a divadelní vědec, historik a kritik
Petr Nagy, literární publicista
Vladimír Papoušek, literární vědec a historik
Flóra Peťovská, bohemistka, překladatelka, nakladatelka

Státní cena za překladatelské dílo

Ingeborg Fialová-Fürstová, germanistka, vysokoškolská pedagožka (UPOL)
Jiří Holub, hispanista, překladatel
Petr Komers, vietnamista, překladatel
Michala Marková, anglistka, překladatelka
Denis Molčanov, sinolog, překladatel
Miroslav Tomek, ukrajinista, překladatel
Magdalena Wagnerová, nakladatelská redaktorka

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla

Zbyněk Brabec, dramaturg Opery Divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni, profesor Pražské konzervatoře, Jednota hudebního divadla
Václav Cejpek, teatrolog, dramaturg, překladatel a vysokoškolský pedagog, Divadelní fakulta JAMU
David Drozd, teatrolog a překladatel, vedoucí Katedry divadelních studií na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně
Andrea Králová, scénografka a kostýmní výtvarnice, vysokoškolská pedagožka (DAMU)
Nina Vangelí, teoretička tance a pohybového divadla, choreografka a režisérka, taneční publicistka, *Taneční zóna*
Apolena Veldová Kačmarčíková, herečka, členka prezidia Herecké asociace
Alena Zemančíková, dramaturgyně, spisovatelka, divadelní a rozhlasová publicistka

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby

Ingeborg Radok Žádná, hudební organizátorka, pedagožka Katedry hudební produkce HAMU, rektorka AMU
Petr Bakla, skladatel, ředitel Hudebního informačního střediska
Petr Veber, hudební publicista, šéfredaktor hudebního portálu *KlasikaPlus.cz*
Vladimír Franz, hudební skladatel, výtvarník, pedagog
Matěj Kratochvíl, etnomuzikolog (Etnologický ústav AV ČR)

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění

Jiří Jůza, ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě, předseda Rady galerií České republiky
Jan Skřivánek, historik umění, šéfredaktor *ART ANTIQUES*
Václav Magid, výtvarník, teoretik, kurátor
Pavčina Morganová, historička umění a kurátorka, vedoucí Vědecko-výzkumného pracoviště AVU
Marika Kupková, kurátorka, pedagožka (FF Masarykovy univerzity v Brně, Katedra filmových studií FF Univerzity Karlovy)

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury

Osamu Okamura, architekt, děkan Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci
Petr Klíma, architekt a historik architektury (UMPRUM, Pěstuj prostor)
Maria Topolčanská, architektka a pedagožka Akademie výtvarných umění v Praze
Marcela Steinbachová, architektka, zakladatelka a dramaturgyně spolku Kruh, festivalu Den architektury a festivalu Film a architektura
Karolina Jirkalová, novinářka, kritička a editorka se zaměřením na architekturu

Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti kinematografie a audiovize

Jaroslav Černý, režisér a scenárista
Jan Grygar, herec
Jaromír Kallista, producent, vysokoškolský pedagog
Lucie Králová, režisérka, scenáristka, dramaturgyně, vysokoškolská pedagožka
Jan Svačina, filmový kritik a teoretik

**Publikace vychází u příležitosti předání státních cen
a cen Ministerstva kultury pro rok 2021**

Vydalo Národní divadlo pro Ministerstvo kultury ČR

Návrh obálky a sazba: **Formata, v. o. s.**

Tisk: **STUDIO PRESS, s. r. o.**

Náklad: **250 výtisků**

Počet stran: **24**

Vydání první

Nepronajímá

Národní divadlo

MINISTERSTVO
KULTURY

Česká televize